

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato:

12.10.2021

Vår ref:

2021/9218

Deres dato:

Deres ref:

Kommunene i Troms og Finnmark

Saksbehandler, innvalgstelefon

Marianne Winther Riise, 77642042

Gøril Toresen, 776 42088

Espen Larsen, 789 50306

Orientering om statsbudsjettet for 2022 og det økonomiske opplegget for kommunene

Regjeringen la i dag, 12. oktober 2021, frem statsbudsjettet for 2022 (Prop. 1 S 2021-2022).

På grunn av det kommende regjeringsskiftet vil ny regjering innen 10. november legge fram forslag til endringer i Solberg-regjeringens budsjettforslag i Prop. 1 S Tillegg 1 ("tilleggsnummer")

Stortingets budsjettbehandling og -vedtak vil altså bygge på både Prop. 1 S fra Solbergregjeringen og Prop. 1 S Tillegg 1 fra ny regjering. Statsbudsjettet skal som vanlig vedtas før 15. desember.

Dette notatet gir en oppsummering av de viktigste elementene i statsbudsjettet for 2022 vedrørende kommuneøkonomi, det generelle økonomiske opplegget for kommunene og anslag på frie inntekter i 2022 for kommunene i Troms og Finnmark.

1 Kommuneøkonomien i 2021

Skatteanslaget ble oppjustert med 3,2 mrd. kr. i RNB 2021. Disse inntektene tas med inn i 2022 og innebærer en varig økning. I statsbudsjettet anslås det at kommunesektorens skatteinntekter vil øke med *ytterligere* 5,9 milliarder kr. (herav kommunenes andel 5,0 mrd.). Dette er engangsinntekter i 2021.

Oppjustering av kostnadsvekst fra 2,7 % til 3,3 % i 2021 trekker isolert sett inntektsveksten i 2021 ned med 2,4 mrd. kr. Realvekst i kommunesektorens samlede inntekter anslås i 2021 på 11,4 mrd. (2,0 %) og frie inntekter 9,4 mrd (2,2 %).

Koronapandemien

E-postadresse:
sftfpost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse:
Strandvegen 13, Tromsø
Damsveien 1, Vadsø

Telefon: 78 95 03 00
www.statsforvalteren.no/tf

Org.nr. 967 311 014

Regjeringen har vært tydelig på at kommunesektoren skal kompenseres for økte utgifter og tapte inntekter knyttet til pandemien. Staten og KS er enige om at det har vært godt samsvar mellom økonomiske konsekvenser og kompenserende tiltak for kommunesektoren i 2020 og 1. halvår 2021.

Regjeringen har hatt et tett samarbeid med Statsforvalterne for å ivareta kommuner med spesielt store utfordringer. En betydelig del av tilleggsbevilgningene har blitt gitt som skjønnsmidler bl.a. på bakgrunn av innspill fra Statsforvalterne.

Samarbeidet med Statsforvalterne om situasjonen for enkeltkommuner vil videreføres fremover. Kommunene er bedt om å rapport innen 22. oktober til Statsforvalterne om anslag for kommunenes merutgifter i 2. halvår.

Mandatet til den nasjonale arbeidsgruppen som vurderer økonomiske konsekvenser av koronapandemien i kommunesektoren er forlenget til 1. april 2022 og gruppa vil da gi anslag på økonomiske konsekvenser for hele 2021.

2 Generelt om kommuneopplegget i 2022

Kommunesektoren får i 2022 en vekst i frie inntekter på 2 mrd. kr. Veksten er i tråd med det som ble varslet i kommuneproposisjonen i mai.

Av veksten på 2 mrd. kr. får kommunene en vekst i frie inntekter på 1,6 mrd. kr., mens fylkeskommunene får en vekst på 0,4 mrd. kr. Det er lagt inn bindinger på veksten med 200 mill. kr:

- 100 mill. kr. begrunnes med at det skal legges til rette for flere barnehagelærere i grunnbemanningen og må ses i lys av ambisjonen om at 50 % av de ansatte i barnehagen skal være barnehagelærere innen 2025.
- 100 mill. kr. begrunnes med tiltak for barn og unges psykiske helse, og av dette knyttes 75 mill. kr. til kommunene og 25 mill. kr. til fylkeskommunene. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for henholdsvis Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet.

2.1 Handlingsrom

	Kommuner (i mrd. kr.)	Fylkeskommuner (i mrd. kr.)	Kommunesektoren samlet (i mrd. kr.)
Vekst i frie inntekter utover særskilt tillegg	1,60	0,40	2,0
Merkostnader demografi	-0,60	-0,30	-0,9
Merkostnader til pensjon	-0,36	-0,04	-0,4
Satsinger innenfor de frie inntekterne	-0,18	-0,03	-0,2
Handlingsrom	0,47	0,04	0,5

Regjeringens forslag vil altså øke kommunesektorens handlingsrom med ca. 500 mill. i 2022 når det er tatt hensyn til merutgifter til demografi, pensjon og satsinger innenfor veksten.

Det gjennomføres i dag et betydelig omstillings- og effektiviseringsarbeid i kommunesektoren, og bedre organisering av tjenestene kan frigjøre midler som vil styrke handlingsrommet ut over veksten i frie inntekter.

2.2 Pris- og lønnsvekst 2021 og 2022 (kommunal deflator).

Årlig lønns- og prisvekst i kommunesektoren måles ved den kommunale deflatoren (prosent).

	Anslag 2021 i RNB 2021	Anslag 2021 i statsbudsjettet for 2022	Anslag 2022 i statsbudsjettet for 2022
Deflator	2,7 %	3,3 %	2,5 %
Herav lønnsvekst (2/3 av deflator)	2,7 %	2,8 %	3,2 %

I 2022 anslås kommunal deflator til 2,5 % og lønnsveksten til 3,2 %. Dette betyr at i kommunesektorens inntektsrammer for 2022 ligger inne en kompensasjon for anslått pris- og lønnsvekst på 2,5 %.

2.3 Kommunal skattøre 2022

Den kommunale skattøren angir hvilken andel av skatt på alminnelig inntekt for personlige skattytere som tilfaller kommunesektoren. Det er langvarig praksis for at skattørene fastsettes med sikte på at skatteinntektene skal utgjøre 40 % av kommunenes samlede inntekter. I 2022 ventes det relativt høy vekst i skattegrunnlagene på grunn av gode vekstutsikter for norsk økonomi. Anslaget på kommunesektorens skatteinntekter i 2022 bygger blant annet på 1,4 % sysselsettingsvekst og 3,0 % lønnsvekst fra 2021 til 2022.

Skattøren for 2022 foreslås derfor redusert for både kommunene og fylkeskommunene:

	2022. Skattøre i prosent	Endring fra 2021 (prosentpoeng)
Kommunene	10,95	-1,2
Fylkeskommunene	2,4	-0,3

Kommunesektorens inntekter fra skatt på inntekt og formue anslås med dette opplegget å utgjøre 226,9 mrd. kr. i 2022, en nominell reduksjon på 0,1 % fra 2021.

Kommunesektorens frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd. Tabell 3.3 i Prop.1S (2021-2022) viser de frie inntektene i 2021 og 2022, fordelt på skatteinntekter og rammetilskudd.

Statsforvalteren oppfordrer kommunene til å gjennomføre regelmessige beregninger på egne frie inntekter gitt utviklingen i skatteinntangen for kommunen og ikke minst for landet. Gitt omfordelingseffektene som ligger i inntektsutjevningen, og ettersom de fleste kommunene i Troms og Finnmark har skatteinntekter på under 90 % av landsgjennomsnittet, er det utviklingen nasjonalt som har størst betydning.

2.4 Andre aktuelle saker med betydning for kommunesektoren

Eiendomsskatt

Regjeringen foreslår ingen endringer i eiendomsskatteloven. Kommunene kan selv endre satser, bunnfradrag mv. innenfor de rammer loven setter.

Havbruksfond

Regjeringen tar sikte på å foreta en beslutning om justering av produksjonskapasiteten i lakse- og ørretproduksjonen høsten 2021. Antallet tillatelser som eventuelt vil bli utlyst og vederlaget for disse, beror på en rekke forhold beheftet med usikkerhet. Regjeringen tar derfor sikte på å komme tilbake til Stortinget med forslag til bevilgning i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2022. (Post 60 Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner - Nærings- og fiskeridepartementet).

2.5 Korreksjonssaker

Under følger en omtale av saker hvor det er gjort endringer i rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner som følge av endringer i oppgavefordelingen, regelendringer, innlemming av øremerkede tilskudd mv. Se nærmere informasjon i tabell 5.9 i Prop.1 S Kommunal- og moderniseringsdepartementet om omtale av den enkelte sak under tabellen.

Tabell 5.9 Endringer i rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner som følge av endringer i oppgavefordelingen, regelendringer, innlemming av øremerkede tilskudd mv.

	(i 1 000 2022-kroner)	
	Kommuner	Fylkeskommuner
Ekstraordinære bevilgninger i 2021 knyttet til koronapandemien	-10 432 450	-4 388 025
Statlige og private skoler – endring i elevtall	-117 742	-138 885
Universell utforming av IKT-løsninger	34 000	5 000
Kompetansekrav i barnevernet	52 500	750
Tolkeloven	20 674	1 751
Barnevernsreformen	1 310 000	
Innlemming av øremerket tilskudd til stillinger i barnevernet	841 120	
Ny oppgave- og ansvarsdeling i barnevernet – avvikling av forsøk	-40 000	
Inntektsgradert foreldrebetaling i SFO på 3.–4. trinn – helårseffekt av endring i 2021	35 875	
Kapitaltilskudd til private barnehager	-265 680	
Pensjon i private barnehager – redusert tilskudd og skjeringsordning	-206 865	
Økonomisk tilsyn med private barnehager	-5 000	
En ekstra skoletime naturfag i grunnskolen	99 800	
Basistilskudd til fastleger – helårseffekt av endring i 2021	77 125	
Basistilskudd til fastleger – økning i 2022	51 000	
Skjønnstilskudd – Gjerdrum kommune	-128 125	
Forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger	322 200	
Økte sosialhjelpsutgifter som følge av redusert dagsats for tiltakspenger – kompensasjon	69 000	
Rusreformen	100 000	
Barnekoordinator	100 000	
Ressurskrevende tjenester – finansiering av tilleggskompensasjon	-55 000	
Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenesten	2 116 143	
Differensiert arbeidsgiveravgift	-2 597	
Økt fleksibilitet i videregående opplæring		73 280
Lærlingtilskudd – nominell videreføring		-97 925
Lærlingtilskudd – utfasing av midlertidig økning		-174 250
Landslinjer – utvidelse av tilbud		-3 300
Overføring av oppgaver på kulturminneområdet		4 200
Reduserte ferjetakster		97 363
Økt CO ₂ -avgift – kompensasjon		98 818
Tunellsikkerhetsforskriften		231 000
Helikopterrute Værøy–Bodø		-41 200
Fv. 353 Gassveien		-76 875
<i>Sum</i>	<i>-6 024 022</i>	<i>-4 408 298</i>

Kommunene og fylkeskommunene

Ekstraordinære bevilgninger i 2021 knyttet til koronapandemien

Som varslet i kommuneproposisjonen for 2022 holdes ekstraordinære bevilgninger knyttet til koronapandemien utenom beregningsgrunnlaget når veksten fra 2021 til 2022 beregnes. Tabell 5.9 viser summen av korrigeringer for ekstraordinære bevilgninger i 2021 knyttet til pandemien.

Statlige og private skoler – endring i elevtall

Som følge av økt antall elever i statlige og private skoler reduseres rammetilskuddet til kommunene og fylkeskommunene med henholdsvis 117,7 mill. kroner og 138,9 mill. kroner. Se Grønt hefte (H2515 N) for nærmere omtale av trekk- og korreksjonsordningen for elever i statlige og private skoler.

Universell utforming av IKT-løsninger

Europaparlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/2102 av 26. oktober 2016 om tilgjengelighet av offentlige organers nettsteder og mobilapplikasjoner (Web Accessibility Directive (WAD)) er en del av norsk rett, jf. Prop. 141 LS (2020–2021) *Endringer i likestillings- og diskrimineringsloven mv. (universell utforming av IKT-løsninger)*. Regelverket trer i kraft fra 1. januar 2022, med en overgangsperiode på ett år. Kommunesektoren kompenseres i 2022 for kostnader til teknisk omlegging av nettsteder og mobilapplikasjoner og opplæring av ansatte utenom synstolking. Rammetilskuddet til kommunene økes med 34 mill. kroner, og rammetilskuddet til fylkeskommunene økes med 5 mill. kroner. Se nærmere omtale under programkategori 13.40.

Kompetansekrav i barnevernet

Stortinget har vedtatt nye krav om relevant utdanning for ansatte i barnevernet, jf. Prop. 133 L (2020–2021) Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernloven. Kravene trer i kraft i 2022, med en implementeringsperiode på ti år. Merkostnadene er anslått til 440–610 mill. kroner fra 2031. For 2022 foreslås det at rammetilskuddet til kommunene økes med 52,5 mill. kroner. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for barnevern.

Tolkeloven

Tolkeloven som blant annet regulerer offentlige myndigheters bruk av tolk, trer i kraft 1. januar 2022, jf. Prop. 156 L (2020–2021) *Lov om offentlige organers ansvar for bruk av tolk mv. (tolkeloven)*. Som kompensasjon økes rammetilskuddet til kommunene med 20,7 mill. kroner. Rammetilskuddet til fylkeskommunene økes med 1,8 mill. kroner. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Kunnskapsdepartementet.

Kommunene

Barnevernsreformen

Stortinget har vedtatt en barnevernsreform fra 2022, som blant annet gir kommunene økt faglig og økonomisk ansvar, jf. Prop. 73 L (2016–2017) *Endringer i barnevernloven (barnevernsreform)*. Som kompensasjon for det økte finansielle ansvaret økes rammetilskuddet til kommunene med 1 310 mill. kroner i 2022. Av dette fordeles 655 mill. kroner etter delkostnadsnøkkelen for barnevern, mens 655 mill. kroner fordeles særskilt (tabell C) i en overgangsperiode på to år basert på kommunenes bruk av barnevernstiltak før reformen (regnskapsåret 2020). Beløpet i 2022 er lavere enn anslått i kommuneproposisjonen for 2022, noe som skyldes oppretting av en feil i beregningsgrunnlaget. Den varige effekten på 2,1 mrd. kroner som ble varslet i kommuneproposisjonen, endres ikke. Økningen i rammetilskuddet motsvares av økte inntekter og reduserte utgifter på Barne- og familiedepartementets budsjett. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Barne- og familiedepartementet.

Innlemming av øremerket tilskudd til stillinger i barnevernet

Som en følge av barnevernsreformen foreslås det å innlemme det øremerkede tilskuddet til stillinger i de kommunale barnevernstjenestene på kap. 854, post 60 i rammetilskuddet til kommunene. Rammetilskuddet økes med 841,1 mill. kroner som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for barnevern. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Barne- og familiedepartementet.

Ny oppgave- og ansvarsdeling i barnevernet – avvikling av forsøk

Som følge av at forsøket med ny oppgave- og ansvarsdeling i barnevernet avsluttes når barnevernsreformen trer i kraft fra 2022, tilbakeføres 40 mill. kroner fra rammetilskuddet til kommunene til Barne- og familiedepartementets budsjett. Kommunene i forsøket, Alta og Færder, tildeles en engangsbevilgning i 2022 på hhv. 9,6 og 10,8 mill. kroner som fordeles særskilt (tabell C) i tillegg til kompensasjonen som følger av barnevernsreformen. Formålet er å lette overgangen fra forsøksdeltakelsen. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2021) for Barne- og familiedepartementet.

Inntektsgradert foreldrebetaling i SFO på 3.–4. trinn – helårseffekt av endring i 2021

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2021 ble det besluttet å utvide den nasjonale ordningen med inntektsgradert foreldrebetaling i SFO til 3.–4. trinn fra skoleåret 2021/2022. Rammetilskuddet til kommunene ble økt med 25 mill. kroner som kompensasjon. Endringen får helårseffekt i 2022, og rammetilskuddet blir derfor økt med ytterligere 35,9 mill. kroner som fordeles etter delskostnadsnøkkelen for grunnskole. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Kunnskapsdepartementet.

Kapitaltilskudd til private barnehager

Ved behandlingen av Prop. 1 S (2020–2021) for Kunnskapsdepartementet vedtok Stortinget å videreføre satsene for kapitaltilskuddet til private barnehager nominelt på samme nivå i 2021 som i 2020, i utgangspunktet for første halvår 2021. Ved behandlingen av Prop. 195 S (2020–2021) vedtok Stortinget at satsene også skulle videreføres på 2020-nivå i andre halvår 2021. Økningene i rammetilskuddet som kompenserte for den midlertidige videreføringen av kapitaltilskuddet i 2021, korrigeres ut i 2022. Rammetilskuddet reduseres derfor med 265,7 mill. kroner. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Kunnskapsdepartementet.

Pensjon i private barnehager – redusert tilskudd og skjermingsordning

Kunnskapsdepartementet foreslår å redusere pensjonspåslaget til private barnehager fra dagens nivå på 13 pst. til 11 pst. fra 1. januar 2022. For å gi barnehager med mindre økonomisk handlingsrom noe bedre tid til å tilpasse seg inntektsbortfallet opprettes en ny overgangsordning for enkeltstående barnehager. Samlet sett innebærer dette at kommunene får lavere utgifter til private barnehager. Rammetilskuddet reduseres derfor med 206,9 mill. kroner. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Kunnskapsdepartementet.

Økonomisk tilsyn med private barnehager

Ansvar for å føre økonomisk tilsyn med private barnehager skal etter planen overføres fra kommunene til det nyopprettede nasjonale tilsynet i Utdanningsdirektoratet fra 1.1.2022. Det foreslås derfor å overføre 5 mill. kroner fra rammetilskuddet til kommunene til kap. 231, post 21 på Kunnskapsdepartementets budsjett. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Kunnskapsdepartementet.

En ekstra skoletime naturfag i grunnskolen

Det innføres en ekstra time naturfag i grunnskolen fra skoleåret 2022/2023. Kommunesektoren kompenseres gjennom en økning i rammetilskuddet på 99,8 mill. kroner. Midlene fordeles etter

delkostnadsnøkkelen for grunnskole. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Kunnskapsdepartementet.

Basistilskudd til fastleger – helårseffekt av endring i 2021

I forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2021 ble rammetilskuddet til kommunene økt med 75 mill. kroner som kompensasjon for en økning av basistilskuddet til fastleger under knekkpunktet fra 1. juli 2021. Som kompensasjon for helårseffekten økes rammetilskuddet med ytterligere 77,1 mill. kroner i 2022. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for kommunehelse. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Basistilskudd til fastleger – økning i 2022

Det foreslås at basistilskuddet til fastleger økes ytterligere i 2022. Som kompensasjon økes rammetilskuddet med 51 mill. kroner som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for kommunehelse. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger

Helse- og omsorgsdepartementet sendte i juli 2021 på høring et forslag om endringer i pasientjournalloven mv. som legger det rettslige grunnlaget for målet Én innbygger – én journal. Forslaget innebærer blant annet en plikt for kommuner til å betale for kostnadene til forvaltning og drift av helsenettet, inkludert grunndata og helselD, og kjernejournal, e-resept og helsenorge.no. Kommunene kompenseres for eksisterende kostnader til forvaltning og drift av løsningene, men må bidra til å dekke kostnadsveksten fra 2021 til 2022. Kommunenes betaling for medlemsavgiften til helsenettet kompenseres fullt ut i 2022. Som følge av dette økes rammetilskuddet med 322,2 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon på kap. 701, post 70 og 72 på Helse- og omsorgsdepartementets budsjett. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for kommunehelse. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Økte sosialhjelpsutgifter som følge av redusert dagsats for tiltakspenger – kompensasjon

Det foreslås å innføre en felles dagsats for tiltakspenger tilsvarende minste sats for dagpenger fra 1. januar 2022. Det legges til grunn at tiltakspengemottakere som allerede mottar supplerende sosialhjelp, vil motta mer sosialhjelp når tiltakspengene reduseres. Som kompensasjon for dette økes rammetilskuddet med 69 mill. kroner som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Arbeids- og sosialdepartementet.

Rusreformen

Ved Stortingets behandling av Prop. 92 L (2020– 2021) Endringer i helse- og omsorgstjenesteloven og straffeloven m.m. (rusreform – opphevelse av straffansvar m.m.) ble det vedtatt å opprette rådgivende enheter i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Enhetene skal møte personer når oppmøte for enheten er satt som vilkår for enbestemt strafferettslig reaksjon, herunder gjennomføre ruskontroll etter straffeloven § 37 første ledd bokstav d, dersom det er satt som vilkår. Kommunene kompenseres for etablering av enhetene gjennom en økning i rammetilskuddet på 100 mill. kroner. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Barnekoordinator

Som en del av Likeverdsreformen blir det innført en lovfestet rett til barnekoordinator. Helårsvirkningen for kommunene er anslått til 180 mill. kroner, tilsvarende om lag 280 koordinatorstillinger. Det legges opp til ikrafttredelse fra 1. august 2022. I 2022 kompenseres kommunene gjennom en økning i rammetilskuddet på 100 mill. kroner. Midlene fordeles etter

delkostnadsnøkkelen for kommunehelse. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Ressurskrevende tjenester – finansiering av tilleggskompensasjon

Fra 2022 etableres det en ekstra kompensasjon, i tillegg til det ordinære toppfinansieringstilskuddet, til enkelte mindre kommuner som har spesielt høye utgifter til ressurskrevende tjenester. Tilskuddet er finansiert ved et trekk i innbyggertilskuddet til alle kommuner på i alt 55 mill. kroner. Se nærmere omtale under kap. 575 Ressurskrevende tjenester, post 61.

Differensiert arbeidsgiveravgift

Nytt virkeområde for differensiert arbeidsgiveravgift (DA) skal gjelde fra 1. januar 2022. Ingen endring i soner for arbeidsgiveravgift for kommuner i Troms og Finnmark.

3 Skjønnsmidler i 2022

Den samlede skjønnsrammen til kommunene i Norge blir redusert fra 1,025 mill. kr. i 2021 til 990 mill. kr. i 2022. Dette er en reduksjon på 3,4 prosent sammenliknet med 2021. Basisrammen for kommunene samlet er på 850. mill. kr. og ligger på samme nivå som i 2021.

Departementets reservepott reduseres fra 150 mill. kr. i 2021 til 120 mill. kr. i 2022. Dette er en reduksjon på 20 prosent sammenliknet med 2021. Reduksjon av reservepotten skyldes at i 2021 inneholdt reservepotten også midler til ressurskrevende tjenester. Fra 2022 er det opprettet en egen tilskuddsordning for små kommuner med høye egenandeler knyttet til ressurskrevende tjenester. I 2021 var også det siste året kompensasjonen for kommuner som har mistet veksttilskuddet i forbindelse med sammenslåing, ble utbetalt. Disse gikk i 2021 fra departementets reservepott.

Departementets prosjektskjønnpott er i 2022 på 20 mill. kr.

Den totale skjønnsrammen til Statsforvalteren i Troms og Finnmark i 2022 er på 108 mill. kr. og potten videreføres uten endringer fra 2021.

Av fylkesrammen er 52 mill. kr. fordelt som basisskjønn til kommunene i Troms og Finnmark, dette er en nedgang på 29,1 prosent sammenliknet med 2021. Bakgrunnen for nedtrekket er at en større andel av skjønnsmidlene er satt av til utviklingsarbeid i kommunene, og at kompensasjon for endring i differensiert arbeidsgiveravgift til Tromsø kommune er redusert med 12,5 mill. kr (50 %). Fordelingen på den enkelte kommune vises i grønt hefte, tabell 1-k.

Statsforvalterens tilbakeholdte skjønnsmidler for 2022 er på 56 mill. kr.

Midlene kan blant annet fordeles på prosjektskjønn/utvikling, kommuner i økonomisk ubalanse, kriseskjønn eller særskilte forhold i enkeltkommuner.

Det er i motsetning til tidligere år ikke angitt noen fordeling på ulike potter, dette for å ha mer fleksibilitet til å møte kommunenes behov.

Barnevernsreformen er eksempel på en oppgaveendring som kan gi positive eller negative utslag for enkelte kommuner, avhengig av deres bruk av barnevernstiltak og tidligere tildelte øremerkede

midler til stillinger i barnevernet. Statsforvalteren kan ta hensyn til dette ved fordeling av tilbakeholdte skjønnsmidler i 2022.

4 Inntektssystemet

Utgiftsutjevningen

For at inntektssystemet skal fange opp utgiftsbehovet i kommunene, legges blant annet oppdaterte kriteriedata og siste tilgjengelige regnskapstall til grunn i utgiftsutjevningen. Siste tilgjengelige regnskapsår i KOSTRA er 2020. Dette året er preget av koronapandemien med ekstraordinære overføringer og endret aktivitet mellom de ulike sektorene i kommunene. Når vi nå skal tilbake til en mer normalsituasjon i 2022, vil regnskapstall fra 2020 gi et mindre korrekt bilde av utgiftsbehovet i kommunene. Det tas derfor utgangspunkt i regnskapstall fra 2019 i utgiftsutjevningen for 2022.

For å beregne sektorandelene i kostnadsnøkkelen, så tas det utgangspunkt i netto driftsutgifter for 2019 til hver av sektorene i nøkkelen. Det tas i tillegg hensyn til oppgaveendringer, korreksjoner 2020-2022, som ikke inngår i regnskapstallene for 2019.

Når det gjelder samlet utgiftsbehov, så tas det også utgangspunkt i netto driftsutgifter fra 2019 til de sektorene som inngår i utgiftsutjevningen. Samlet netto driftsutgifter for 2019 fremskrives så med veksten i frie inntekter 2019-2022 (ikke oppgavekorrigert vekst).

Regionalpolitiske tilskudd

Distriktstilskudd Nord- Norge

Det gjøres ingen endringer i satsene for Nord-Norge- og Namdalstilskuddet.

	Sats per innbygger 2022
Troms (utenfor tiltakssonen)	3 570
Tiltakssonen i Troms	4 206
Finnmark	8 716

Småkommunetillegg (til kommuner under 3 200 innbyggere):

25 kommuner i Troms og Finnmark har et innbyggertall mindre enn 3200 pr 1.1.2021 og kvalifiserer til småkommunetillegg. Av disse har alle unntatt Båtsfjord en distriktsindeks på 35 eller lavere, og får dermed småkommunetillegg etter høyeste sats eller 13,068 millioner kroner. Båtsfjord får 10,455 millioner kroner. Oversikt over verdi på distriktsindeksen finnes i grønt hefte tabell D-k.

Satsene for småkommunetillegget videreføres uten endringer:

	Småkommunetillegg per kommune utenfor tiltakssonen (1000 kr.)	Småkommunetillegg per kommune, kommuner i tiltakssonen (1000 kr.)
Distriktsindeks 0-35	6 034	13 068
Distriktsindeks 36-38	5 432	11 760
Distriktsindeks 39-41	4 827	10 455
Distriktsindeks 42-44	4 225	9 147

Inntektsgarantiordningen (INGAR)

Inntektsgarantiordningen skal sikre at ingen kommuner har en beregnet vekst i rammetilskuddet fra ett år til det neste, som er mer enn 400 kroner per innbygger under beregnet vekst på landsbasis. Endringen i inntekten korrigeres for skjønn, veksttilskudd, regionsentertilskudd og saker med særskilt fordeling utenom inndelingstilskuddet (inkl. Korona)).

Det øremerkede tilskuddet til stillinger i det kommunale barnevernet er innlemmet i 2022. For øremerkede tilskudd som blir innlemmet i rammetilskuddet i 2022 blir rammetilskuddet for 2021 korrigert for fordelingen av det øremerkede tilskuddet i 2021. Dermed vil endringer i fordelingen til den enkelte kommune ved en innlemming inngå i grunnlaget for inntektsgarantiordningen.

I Troms og Finnmark er det 14 kommuner som får noe på INGAR i 2022, mot 8 i 2021. Se tabell B-k i grønt hefte.

Regionsentertilskudd

Hammerfest og Senja får regionsentertilskudd med hhv 4,137 og 4,375 millioner kroner. Regionsentertilskuddet tildeles kommuner som slår seg sammen og som etter sammenslåingen får over om lag 8 000 innbyggere. Tilskuddet tildeles med en sats per innbygger på 70 kroner og en sats per sammenslåing på 3,344 mill. kroner. Satsene videreføres uendret fra 2021.

Kompensasjon for endringer i regelverk for eiendomsskatt

Tilskuddet skal kompensere kommuner som får reduserte inntekter som følge av at de ikke lenger kan kreve inn eiendomsskatt på produksjonsutstyr og -installasjoner.

I Troms og Finnmark er det 4 kommuner (Senja, Kautokeino, Lebesby og Berlevåg) som får denne kompensasjonen i 2022 mot 5 kommuner i 2021. For mer informasjon, se grønt hefte, tabell C-k.

5 Toppfinansieringsordning for ressurskrevende tjenester

Kompensasjonsgraden beholdes uendret på 80 prosent. Det foreslås en innstramming ved å øke innslagspunktet med 50 000 kroner utover lønnsveksten. Dette er en innstramming tilsvarende 300 millioner kroner og vil påvirke kommunenes budsjetter allerede for 2021.

Tilleggskompensasjon for mindre kommuner med høye utgifter til ressurskrevende tjenester.

I 2021 ble det utbetalt 55 mill. kroner av skjønnsrammen til 24 kommuner med under 3 200 innbyggere som hadde spesielt høye utgifter til ressurskrevende tjenester. Fra 2022 foreslås det å gå over fra en fordeling via skjønnsmidlene til en øremerket ordning. 55 mill. kroner vil bli fordelt av Helsedirektoratet til kommunene sammen med den ordinære utbetalingen i toppfinansieringsordningen i juni 2022.

Det foreslås følgende kriterier for at kommuner skal kvalifisere for tilskuddet:

- har færre enn 3 200 innbyggere,
- har høye utgifter til ressurskrevende tjenester og
- har gjennomsnittlige skatteinntekter de siste tre årene som er lavere enn 120 prosent av landsgjennomsnittet.

Med høye utgifter til ressurskrevende tjenester menes den delen av innrapporterte nettoutgifter i toppfinansieringsordningen som er "egenandeler" for kommunene

De kommunene som oppfyller de ovennevnte kriteriene får kompensert for 80 prosent av utgiftene/egenandelene over en terskelverdi per innbygger. Terskelverdien er anslått til 6 200 kroner per innbygger, men vil bli tilpasset rammen til bevilgningen i forbindelse med utbetalingene i juni 2022.

6 Kommunestruktur

Regjeringen viderefører gode og langsiktige økonomiske virkemidler for kommuner som ønsker å slå seg sammen. Regjeringen satte i november 2020 ned et utvalg som skal vurdere dagens generalistkommunesystem, der alle kommuner og fylkeskommuner har de samme oppgavene. Utvalget skal vurdere forutsetninger og rammer kommunene har for å være generalistkommuner i dagens velferdssamfunn og vurdere eventuelle alternativer til generalistkommunesystemet. Utredningen skal leveres innen desember 2022.

7 Vekst i frie inntekter for kommunene i Troms og Finnmark

Tabellen på neste side viser anslag på frie inntekter i 2022 for kommunene i Troms og Finnmark, anslått nominell vekst og realvekst, målt fra anslag på oppgavekorrigert regnskap 2021. Realveksten tar hensyn til anslått lønns- og prisvekst i 2021 på 2,5 % (kommunal deflator).

Navn	Anslag på frie inntekter 2022 (1 000 kr)	Anslag på oppgavekorrigert vekst 2021-2022 (1 000 kr)	Nominell vekst 2021-2022 (prosent)	Realvekst 2021-2022 (kommunal deflator er 2,5 %) (prosent)
Salangen	160 192	4 448	2,9	0,4
Porsanger - Porsángu - Porsá	283 412	7 470	2,7	0,2
Tjeldsund	326 870	7 628	2,4	-0,1
Kvæfjord	218 855	4 455	2,1	-0,4
Kárášjohka - Karasjok	214 608	4 207	2,0	-0,5
Alta	1 454 306	28 325	2,0	-0,5
Båtsfjord	174 381	3 254	1,9	-0,6
Karlsøy	184 303	3 296	1,8	-0,7
Senja	1 113 596	17 890	1,6	-0,9
Nordkapp	240 985	3 568	1,5	-1,0
Loppa	100 673	1 473	1,5	-1,0
Lebesby	132 790	1 837	1,4	-1,1
Skjervøy	223 777	2 955	1,3	-1,2
Gáivuotna - Kåfjord - Kaivuotna	168 094	2 111	1,3	-1,2
Hammerfest	837 965	10 101	1,2	-1,3
Ibestad	115 321	1 388	1,2	-1,3
Harstad	1 568 090	18 767	1,2	-1,3
Sørreisa	226 849	2 694	1,2	-1,3
Kvænangen	123 317	1 421	1,2	-1,3
Målselv	442 861	4 629	1,1	-1,4
Loabák - Lavangen	99 447	1 016	1,0	-1,5
Guovdageaidnu - Kautokeino	251 163	2 562	1,0	-1,5
Balsfjord	397 341	3 865	1,0	-1,5
Måsøy	119 281	1 137	1,0	-1,5
Vardø	165 363	1 572	1,0	-1,5
Vadsø	398 567	3 735	0,9	-1,6
Nordreisa	334 448	3 018	0,9	-1,6
Deatnu - Tana	238 099	2 141	0,9	-1,6
Sør-Varanger	680 967	6 104	0,9	-1,6
Hasvik	104 041	911	0,9	-1,6
Gratangen	95 977	772	0,8	-1,7
Bardu	269 570	2 103	0,8	-1,7
Storfjord - Omasvuotna - On	156 687	1 054	0,7	-1,8
Lyngen	235 798	1 469	0,6	-1,9
Unjárga - Nesseby	97 511	560	0,6	-1,9
Dyrøy	100 294	414	0,4	-2,1
Berlevåg	93 474	367	0,4	-2,1
Gamvik	107 696	385	0,4	-2,1
Tromsø	4 512 177	15 658	0,3	-2,2
Troms og Finnmark	16 825 147	195 756	1,2	-1,3
Heile landet	352 743 208	5 122 468	1,5	-1,0

Fra 2021 til 2022 er det på landsbasis anslått en nominell vekst på 1,5 % og en negativ realvekst på -1,0 % i kommunenes frie inntekter (fra anslag på oppgavekorrigert frie inntekter for 2021).

Kommunene i Troms og Finnmark anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 1,2 % og en realnedgang på -1,3 %.

I all hovedsak kan variasjonen i veksten mellom kommunene forklares med utvikling og endring i befolkningen, endringer i skjønnskuddet og andre endringer i inntektssystemet.

37 av 39 kommuner i Troms og Finnmark har realnedgang i de frie inntektene i 2022.

Vi minner om at kommunene i KMDs nettløsning [Frie inntekter](#) kan se fordelingen av rammetilskuddet og anslaget på skatteinntektene for 2022.

Statsforvalteren står til rådighet dersom det skulle være behov for ytterligere informasjon.

Marianne Winther Riise, 776 42042, fmtrmwr@fylkesmannen.no

Gøril Toresen, 776 42088, gotor@fylkesmannen.no

Espen Larsen, 789 50306, fmfiela@fylkesmannen.no

Med hilsen

Per Elvestad (e.f.)
assisterende justis- og kommunaldirektør

Marianne Winther Riise
seniorrådgiver kommuneøkonomi

Dokumentet er elektronisk godkjent

Mottakerliste:

Tromsø kommune	Postboks 6900	9299	TROMSØ
Sør-Varanger kommune	Postboks 406	9915	KIRKENES
Karasjoga gielda / Karasjok kommune	Postboks 84	9735	KARASJOK
Båtsfjord kommune	Hildberggt. 18	9990	BÅTSFJORD
Berlevåg kommune	Torget 4	9980	BERLEVÅG
Målselv kommune	Mellombygdveien 216	9321	MOEN
Lyngen kommune	Strandveien 24	9060	LYNGSEIDET
Loppa kommune	Parkv. 1/3	9550	ØKSFJORD
Ibestad kommune	Emma Olsens vei 1	9450	HAMNVIK
Gamvik kommune	Vevikv. 6	9770	MEHAMN
Gáivuona suohkan / Kåfjord kommune	Postboks 74	9148	OLDERDALEN

Deanu gjelda / Tana kommune	Rådhusveien 24	9845	TANA
Skjervøy kommune	Postboks 145	9189	SKJERVØY
Lebesby kommune	Strandveien 152 - Postboks 28	9790	KJØLLEFJORD
Gratangen kommune	Nergårdveien 2	9470	GRATANGEN
Storfjord kommune	Oldersletta 1	9046	OTEREN
Balsfjord kommune	Rådhusgata 11	9050	STORSTEINNES
Sørreisa kommune	Sykehjemsveien 41	9310	SØRREISA
Porsanger kommune	Rådhuset	9712	LAKSELV
Harstad kommune	Postboks 1000	9479	HARSTAD
Dyrøy kommune	Dyrøytunet 1	9311	BRØSTADBOTN
Vardø kommune	Postboks 292	9951	WARDØ
Vadsø kommune	Postboks 614	9811	VADSØ
Måsøy kommune	Torget 1	9690	HAVØYSUND
LOABÁGA SUOHKAN / Lavangen kommune	Nesveien 7	9357	TENNEVOLL
Kvænangen kommune	Rådhuset, Gárgu 8	9161	BURFJORD
Kvæfjord kommune	Bygdeveien 26	9475	BORKENES
Karlsøy kommune	Rådhusveien 41	9130	HANSNES
Hammerfest kommune	Postboks 1224	9616	HAMMERFEST
Alta kommune	Postboks 1403	9506	ALTA
Unjárgga gjelda / Nesseby kommune	Rådhus	9840	VARANGERBOTN
Tjeldsund kommune	Skånlandveien 72/76	9440	EVENSKJER
Salangen kommune	Postboks 77	9355	SJØVEGAN
Guovdageaidnu suohkan / Kautokeino kommune	Bredbuktnesvn. 6	9520	KAUTOKEINO
Bardu kommune	Postboks 401	9360	BARDU
Senja kommune	Postboks 602	9306	FINNSNES
Nordreisa kommune	Postboks 174	9156	STORSLETT
Nordkapp kommune	Postboks 403	9751	HONNINGSVÅG
Hasvik kommune	Postboks 43, Fjellveien 6	9593	BREIVIKBOTN